

RESSORGIMENT

MAIG DEL 1923
ANY VIII - NVMERO 82

F. LABARTA

481

OFICINES: MÉXICO, 1356
B V E N O S A I R E S

Carnisseria i Cansaladeria

Escriptori: ALSINA 2011
C. T. 2212, Central

de RABASSA, GERMANS

EL MONTSENY

és una de les mantanyes més atractives de la nostra patria. Des d'ara és també, garantia dels millors productes del ram a que es dedica la nostra casa, perquè l'havem escollit per a retolar el nostre establiment.

FIAMBRES ASSORTITS i BEN PREPARATS
Vendes a l'Engròs i a la Menuda.

Mercat del Plata: Taules 56, 57 i 82

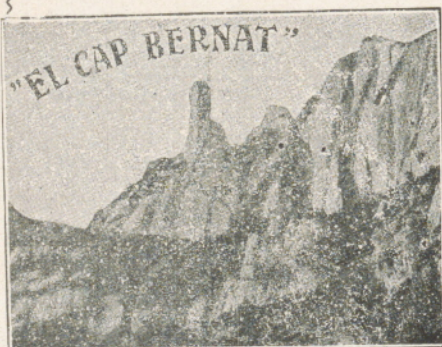
U.T. 2809
Rivadavia

NOTA - Als magatzems que ens afavoreixin els farem rebaixes especials.

Magatzems "El Cap Bernat"

Els millors assortits d'articles de Catalunya

Oli d'oliva "El Cap Bernat",
llauna \$ 2.-
Oli d'oliva, 10 quilos nets, llauna
na , 18.-

Arròs Carolina sublim, quilo . . . 0.55
Arròs València, quilo 0.45
Tonyina assortida, 400 grams,
llauna 1.40
Calamars farcits amb tinta,
amb oli o amb tomàquet,
llauna 2.20
Calamars farcits al pernil, 1/2
llauna 1.20
Calamars farcits al tomàquet,
1/2 llauna 1.-
Bacallà, el millor, quilo . . . 1.30
Llengües d'anyell, 1/2 quilo,
llauna 1.10
Pèsols al natural "Catalunya",
llauna 0.90
Pèsols al natural "Catalunya",
1/2 llauna 0.50

Pebrots flor, "Catalunya", llauna
na 0.65
Sardines "El Cap Bernat",
llauna 0.35
Sandwichs de pernil, llauna . . . 0.45
Anxoves de primera, 1 quilo
llauna 1.80
Escarxofes al natural, llauna . . . 0.90
Rovellons al natural, 1 quilo,
llauna 2.50
Rovellons al natural, 1/2 quilo,
llauna 1.30
Rovellons al natural, 1/4 quilo,
llauna 0.70
Vi Sumoll Català, dotzena . . . 18.-

Demanin catàleg que els serà tramès puntualment i atesos els encàrrecs que ens facin, tant de la capital com de tot el país.

FRANCESC TORT

PICHINCHA, 180

ESTACIO PASCO
COOPERATIVA TELEFONICA, 597 (OESTE)

(SUBTERRANI)

RIVADAVIA, 3929

ESTACIO MEDRANO
UNIO TEL. 1570 (Mitre)

SECCIO FLECA IPASTISSERIA Garay 3749 - 51. C.T. 43 (Patricios) DISTRIBUCIO A DOMICILI

RESSORGIMENT

ANY VIII

BUENOS AIRES, MAIG DEL 1923

NÚM. 82

L'ONADA SEPARATISTA AVENÇANT ELS ESDEVENIMENTS DE BARCELONA

Els resultats de les eleccions legislatives o de diputats espanyols, resentiment efectuades a Catalunya, són d'allò més afalagadors per als que sentim la integritat de l'ideal redemptor de la Pàtria. S'ha demostrant d'una faiso ben clara i suggerent l'estat d'opinió del nostre poble, el qual ve accentuant d'un temps ençà el seu nacionalisme amb caires d'aguda radicalitat. Els candidats nacionalistes han obtingut arreu una votació nodridíssima, sortint triomfants la quasi totalitat, a despit de les coaccions i il·legalitats comeses pel govern de l'Estat i els seus lloctinents de la fatigosa Unió Moràrquica, la qual ha sofert una derrota formidable en general, encara que valent-se del favor oficial i de la compra indigna de rots hagi pogut macular algun districte tal com el de Figueres, de gloriosa tradició nacionalista republicana.

Moltes suggerències podríem esmentar relacionant-les amb diversos factors que han contribuït al triomf dels candidats de significació nacionalista, però el fet primordial, l'indubtable a què es deu la victòria, és l'onada de nacionalisme autèntic (separatisme) que va envaïnt conciències i reintegrant-les a l'esperit de la nació. El moviment s'eixampla, l'onada creix i l'enemic recula esverat i confós en la seva pròpia culpa. Aviat no en quedarà ni rastre d'espanyolisme a Catalunya. Deixem que la joventut s'espigui i el miracle de l'alliberament de la pàtria sorgirà amb totes les resplendors de l'era nova anunciant-se victoriosament.

* * *

Comfessem, abans de tot, que no som amics de la intervenció parlamentària espanyola. El fracàs d'aquesta política s'ha palesat a bastament durant aquests anys, de la Solidaritat ençà. Què n'ha tret Catalunya de les eleccions de diputats a corts? Donar la sensació de poble amant de les seves llibertats? No, perquè els homes que han anat a Madrid, salvant qualque excepció, han donat un trist especta-

cle de catalanisme vergonyant. La sensació de poble que no es resigna mansament a l'esclavatge hom pot donar-lo més fol·ladament, alliberat de noses, des del govern de les corporacions públiques de Catalunya—Mancomunitat, Diputacions, Municipis, etc.—L'enviar diputats a Madrid no ha reportat cap avenç al nostre moviment ni ha afavorit majorment les institucions i l'esperit de la pàtria. No oblidem que el projecte de Mancomunitats no s'hauria aconseguit si el Parlament hagués hagut d'aprovar-lo, car sap tothom que l'oposició que hi trobà fou ferma i irreductible malgrat de presentar-se, no com una concessió a Catalunya—això mai!—sinó com una llei de caràcter general per a l'Estat. Si En Dato no s'hagués decidit a concedir-lo per reial decret, creient cànvidament que la Mancomunitat seria un niu de raons entre germens, encara hauria d'aprovar-lo les corts.

Tenint, doncs, el convenciment de la ineficàcia de la intervenció parlamentària, som enemics de les eleccions de diputats a corts. En canvi som partidaris decidits d'anar a les eleccions de diputats per Catalunya (provincials) i de regidors.

Enguany, però, les eleccions legislatives ens han interessat pel que es refereix a la circumscripció de Barcelona. Una nova agrupació que totjust nada sabé conquistar el nostre cor de patriotes, ha intervingut a la lluita en circumstàncies especials. Ens referim a Acció Catalana. La intervenció d'aquesta agrupació de patriotes, declaradament separatista, no obeeia pas, com els demés partits, al desig de treure més o menys diputats. Acció ha anat a la lluita essent contrària de la intervenció parlamentària. Aquesta paradoxa s'explica fàcilment, o almenys així ens l'expliquem nosaltres: Durant els pocs mesos de la seva aparició al camp del nacionalisme, com a força organitzada, Acció Catalana ha aconseguit grans aventatges d'ordre moral i material per Catalunya, fent-se un nom i un prestigi

com a resultants de la seva actuació. El seu ideari s'ha imposat i tota la pàtria se'n sent aflamada. Li calia, doncs, escandallar l'opinió del poble per tal de comprovar pràcticament que li era fidel; era necessari comptar els adeptes, i l'acte electoral proppassat li oferia la primera avinentesa. Oi més, les seves minories de la Mancomunitat i de l'Ajuntament de Barcelona s'havien retirat a rel d'aquell cèlebre article de "La Veu de Catalunya" comparant llur situació amb la del regidor socialista madrileny senyor Garcia Cortés, qui es passà a la monarquia, declarant que solament tornarien a ocupar llurs seients si unes eleccions demostraven que la confiança dels electors els era favorable. I els comicis d'abril oferien bella perspectiva per a efectuar el plebiscit. I amb aquest sol intent Acció Catalana anà a les eleccions a la capital. El fet de la presentació d'un sol candidat n'és testimoni fefaent.

* * *

Els nacionalistes catalans de Buenos Aires, estàvem convençuts de que Acció Catalana assoliria una votació força important, però confessem que els resultats aquesta vegada han ultrapassat els nostres càlculs. Les primeres informacions que ens arribaren pel mitjà de la premsa diària donaven el triomf als cinc candidats de la Lliga—Cambó, Rahola, Martínez-Domingo, Morera i Galicia i Baró—que guanyà les majories, i a En Lerroux i En Rovira i Virgili per la minoria, derrotant aquest al lerroucista Emiliano, corresponent a cada fracció 20.000, 15.500 i 15.200 vots, respectivament. Posteriorment arribà la notícia de la proclamació de l'Emiliano com a diputat, de la qual parlarem més endavant.

Ara bé, donada la significació neta-ment, francament separatista del candidat d'Acció Catalana, el número de vots obtinguts per aquesta novella agrupació que encara no té un any de vida, constitueix un triomf immens, el major triomf acon-

seguit per les fraccions que es disputaven el predomini. Què hi fa que li donin o no l'acta al senyor Rovira i Virgili? Què se li en dona a ell, i a Acció tenir un diputat? No era això el que hom cercava. Amb acta o sense els 15,000 vots no els hi poden prendre. I el que es tractava de demostrar eren els vots, o els ciutadans que estaven d'acord amb l'actuació i l'orientació declaradament separatista d'Acció Catalana. En aquest sentit s'ha de conèixer que el plebiscit ha estat encoratjador i ben suggerent. I això amb una llei electoral que no atorga el vot a l'individu fins als vint i cinc anys complerts. Què s'hauria esderingut amb una llei com l'argentina que faculta per a votar als divuit anys? Senzillament, que Acció Catalana amb una superioritat de vots enorme damunt les demés candidatures hauria tret solament un diputat. I aquesta superioritat no és cap hipòtesi si hom té en compte que la força major d'Acció Catalana rau precisament entre la joventut, com ho demostra el fet d'ésser anomenat per molts aquest nucli poderosíssim de nacionalistes per "els nois de l'Acció" i tenir fama de què no té homes que passin dels quaranta, encara que algun d'ells, com el propi candidat, desmenteixi aqueixa suposança gratuïta.

* * *

Ja es comprendrà que aquests comentaris són fets arran de les informacions cablegràfiques publicades per la premsa argentina.

Com hem dit abans, la primera versió atribuï el triomf al senyor Rovira i Virgili damunt el lerrouxista Emiliano. Després resultà triomfant aquest darrer. Què havia passat? El mateix telègraf ens ho esclari.

Una conxorxa d'elements de la Lliga amb els lerrouxistes havia operat el canvi. El regidor regionalista senyor Tomàs, d'acord amb el regidor lerrouxista senyor Olivella, s'havien conjurat per tal de desposseir de la victòria al candidat d'Acció en el setè districte. I efectivament, valent-se de mitjans indecorosos, que tot home de sentiments nobles rebutja, aconseguiren usurpar l'acta al senyor Rovira i Virgili. En alguns col·legis, segons les actes presentades, els lerrouxistes varen tenir ells sols més vots que els registrats en els respectius padrons. El frau és evident i se'n deixà constància en l'acte de la proclamació per la Junta escrutadora.

La comprovació d'aquesta baixesa indignà el poble de tal manera, que decidí protestar-ne sorollosament. A l'efecte i aprofitant la reincorporació a l'Ajuntament dels regidors d'Acció Catalana, els quals conseqüents amb la paraula empenyada quan llur retir assistiren a la primera sessió que el Consistori convocà després de les eleccions, acompanyaren a

aquests en manifestació, esperant a la plaça de Sant Jaume el resultat de la protesta dels regidors. La sessió fou molt accidentada, acabant en mig d'un gros aldarull.

Des dels balcons de l'Ajuntament els regidors d'Acció parlaren al poble. Després la manifestació s'adreça al local de la Lliga Regionalista, assaltant-lo i apoderant-se de la bandera catalana, la qual fou conduïda pel poble a les oficines d'Acció Catalana. En arribar davant el local entre vic'tors a la pàtria i crits hostils a l'opressor, la policia ordenà una càrrega, contestant els manifestants a cops de pedra i garrotades. De la lluita hi hagué diversos ferits, entre els quals es compten mitja dotzena de guardes de seguretat i el digníssim patrici Lluís Nicolau d'Oller, de gran significació en el novell moviment.

Denunciada i comprovada la participació del regidor senyor Tomàs, afiliat a la Lliga Regionalista, en la falsificació de les actes electorals del districte setè, el Comitè d'Acció Política de la Lliga l'ha desautoritzat i el cap de la minoria a l'Ajuntament ha declarat en ple Consistori que el regidor Tomàs quedava exclòs del partit.

Així mateix el senyor Cambó ha manifestat, segons una versió arribada, que davant l'evidència del triomf del senyor Rovira i Virgili, no és possessionaria de la seva banca al Parlament si s'usurpava l'acta del candidat d'Acció Catalana.

* * *

Tots aquests fets demostren que estem abocats a nous i importants esdeveniments. El més transcendental per a nosaltres és el resultat del plebiscit perquè posa a la llum del sol l'evidència d'una gran massa d'opinió que està resoltament decidida d'anar a la solució del problema nacional català mitjançant la fórmula independentista. I quan un poble adopta actituds extremes ja no hi ha força capaç de delurar-li la marxa.

A Madrid la revelació de la gran força separatista ha causat estupefacció. Aquella gent que sempre viu als llims tenia el convenciment que tocant a separatisme ens trobàvem encara en aquelles èpoques inicials dels cuatro locos, precursors del

moviment actual. Veieu sinó les cròniques cablegràfiques trameses pel corresponent de "La Prensa" a Madrid, el senador espanyol M. Martin-Fernández, de la família dels austruços, el qual veu en l'elecció del gran Rovira l'aparició al Congrés d'Espanya d'una mena de plesiosauro, i afirma amb aires profètics, com si fes un gran descobriment, que tenint en compte la quantitat de vots obtinguda ara, en les properes eleccions el separatisme triomfarà per les majories.

La victòria del separatisme organitzat l'atribueix el Martin Fernández a les propagandes de la Lliga i a les seves actituds sospitoses, sempre fomentadores d'odis i d'anhels de separació.

Pobre Lliga! Veieu com li carreguen el mort els hermanos de Madrid! Ella que tant s'ha basquejat sempre per la bien entndida i l'efusión, blasmant públicament, no fa pas gaire temps encara, contra la tendència separatista!

No, no hi ha dret d'acusar-la tan a la babalà. Ella que ha donat sempre homes —i està ben disposta encara a donar-ne— per tal d'endegar les rodes corcades del carro de l'Estat sempre que ha anat pel pedreguer! No, senyor Fernández, el separatisme ha pres increment aquests últims temps precisament pel descarat espanyolisme de la Lliga; per haver oblidat aquesta agrupació els deures patriòtics que el poble li confià; per haver-se befat dels nostres ideals i dels nostres dalers d'aconseguir aquella Autonomia que s'escapà de la butraca d'En Cambó. Ho vol saber ben clar perquè s'ha produït el flamareig separatista arreu de les terres catalanes?

Ara no hi són a temps. L'incendi és colossal. Aviat no hi haurà cap cor català que no senti el foc de l'ideal que l'aflama i l'enardeix per a la suprema batalla. L'autonomia ha passat a la història, ara, com abans amb Cuba. Si un jorn haguéssiu posat una valla a les nostres cobejances d'alliberament per mitjà de l'Autonomia, avui una concessió d'aquesta natura fóra considerada per nosaltres una befa massa sagnant per la dignitat de Catalunya.

Espanyols: no oblidau el cas de Cuba. Que ell ens serveixi d'exemple, catalans.

CRÒNICA CATALANA

ELS ATEMPTATS, LA FIRA DE MOSTRES I EL GOBERNADOR

Novament els carrers de Barcelona s'han vist ensagnantats. Unes mans criminals han descarregat llurs odís abscondits damunt de ciutadans que, d'una mena o altra, bons o dolents, teníem de considerar com germans nostres. El parèntesi obert en la ratxada d'atemptats que trasbalsà temps enrera la pau i la tranquil·litat de la ciutat, s'ha clos de nou. I altra

volta l'espetec sord de la descarrega de pistoles i revòlvers és seguit dels "ais" enguniosos de les víctimes i dels laments dels qui perden un parent o un amic estimat.

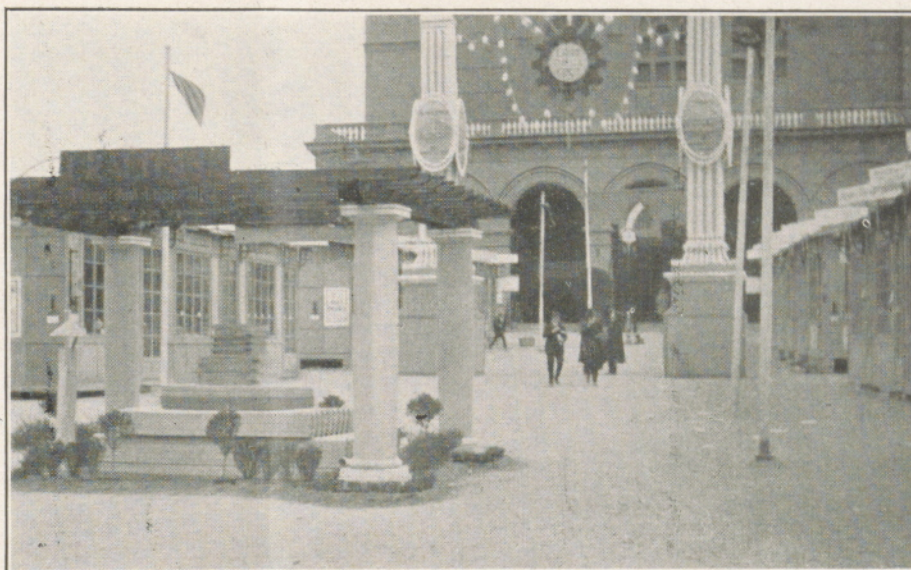
Ni la política de forta repressió que imperà en temps d'En Martínez Anido, ni la de "deixar fer" que regia abans de venir el cèlebre general governador, han

tingut cap eficàcia. Semblava que en pujar al poder el gabinet de concentració liberal (!) volia enfocar-se la qüestió dels conflictes socials d'una faïso més moderna, més en consonància amb la manera d'ésser dels medis treballadors, amb un millor sentit de la realitat. Però, pel que es veu, tampoc ha tingut cap valor pràctic aquesta tàctica.

Les causes? Difícil és d'escatir-ho. El cert és que hi ha un llevat terrible d'odis i aquests engendren sempre solucions dolentes. Els despit, les rancúnies i les venjanecs son el que armen sovint les mans homeieres. Però en aquesta situació que fa temps dura, apar s'hi hagi barrejat el desig d'hegemonia de varis grups, de diferents colles de dirigents que semblen voler imposar llur domini pel mitjà del terror, i un quelcom de misteriós que hom no atina a descobrir. I el que havia d'ésser noble lluita entre el capital i el treball, franca exposició de demandes i concessions producte d'interessos materials oposats, ha devingut baralla sorda o guerra encesa.

No podem donar la culpa més que als governants espanyols. Signi pel que sigui, aquests atemptats poden i deuen ésser evitats. El no aconseguir-ho, és prova d'inèpcia o d'abandó. Si és el primer, és censurable en alt grau, car qui té a mà tots els mitjans i tot el poder i tota la força, indubtablement deu servir per això o no subsistir. Si és el segon, encara és més vituperable. La més elemental obligació de tot governant és la de vetllar pels governats. Si d'ells exigeix impostos i obediència i ajut, és lògic que el mínim de la missió del dirigent sigui la de vetllar per llur seguretat personal.

Damunt els caiguts en aquesta lluita

Un bonic indret de la Fira de Mostres.

afrosa, esflorem-li les flors de la nostra pietat i el sentiment de la nostra condonça. I refermem la nostra convicció que tal estat de coses po podria ésser possible si nosaltres fóssim nosaltres mateixos; si la nostra pàtria fos ben nostra i es regís a la nostra manra. Cert que no es pot evitar que un assassí, que un anormal, que un desesperat atempti contra la vida d'un altre home, però si que estem convençuts que es pot aconseguir fàcilment que una col·lectivitat pugui fruir honradament la vida, sense perill que uns pistolers s'imposin pel terror i la violència. Calen tan sols un bon seny, molta amor i força justícia.

* * *

Acaba de clausurar-se la quarta fira de mostres. La ciutat de Barcelona ha tornat a reunir en públic certamen una part dels industrials i comerciants catalans, espanyols i fins d'altres terres més llunyes. El palau de la Indústria i els passatges que l'envolten s'han vist ocupats de nou per les instal·lacions de les produccions més diverses, en una estimulant competència. L'interior del gran edifici feia goig de veritat. Encara que a mida que passa el temps i la pràctica ho recomana, les instal·lacions es fan amb més sobrietat, amb la necessària senzillesa que requereix una fira de mostraris, no per això ha deixat d'haver-hi, en general, força bon gust en les d'enguany. En les cases aixecades a l'aire també s'hi han reunit un nombre força considerable de firaires.

Llàstima gran que el mal temps hagi restat animació a l'industrial *meeting*. L'aigua que s'havia mantingut tant de temps en el cel sense acabar mai de caure —i això que feia falta, com hi ha Déu!—, sembla que ha volgut entregar-se tot d'un cop en aquesta desena de fira. Mes així i tot, s'han fet bones transaccions i, sobre tot, s'ha fet àmplia propaganda que en el món del comerç ja és molt si és ben feta i ben dirigida. D'altra part, s'ha de considerar que, actualment, hi ha una forta crisi, no tan solament en les terres ibèriques, sinó arreu del món. Naturalment que el comerciant que no ven, no té gaires ganes de comprar i ja és sabut que el desganat ni pels bons talls sent cap desig. Però així i tot, el resultat de moment no ha estat pas desagradable i la bona grana que s'ha sembrat fructificarà sens dubte temps a venir.

El que cal, és que tots els industrials —els de major i menor importància— aportin llur ajut a l'anyal reunió. N'hi

Fira de Mostres de Barcelona (Any quart). Detall.

han molts ja que amb bona constància s'hi adhereixen, però en falten molts més encara. Es amb l'esforç de tots plegats que aquestes coses poden tenir l'èxit que hom desitja. Catalunya pot i deu donar una prova de la seva potencialitat industrial, fent que la fira de mostres de Barcelona sigui considerada arreu del món com una digna companya de les de Leipzig, Lió i tantes d'altres que periòdicament celebren les més importants ciutats dels Estats més avençats.

* * *

El governador diuen que és català. Hom assegura que va veure la primera llum a Vilafranca. El seu cognom porta una marca indubtablement catalanesca... Es, però, un governador espanyol de cap a peus.

En molts districtes de Catalunya, el sufragi és pur, és clar, és transparent. Els electors voten a qui més els plau; a qui els sembla millor, a qui creuen que pot representar més dignament no tan sols els interessos materials de la comarca, sinó també les aspiracions polítiques dels habitants de la mateixa.

S'acosten les eleccions. Sembla que quan el govern tingui enllestit el *tinglado* de la complicada màquina electoral, es eridrà al poble per a que faci ús d'un

dels deures de ciutadania. I, naturalment, el govern gaireprietista-romanonista-albista-alcázamorista i no sabem quants "istes" més, presenta un bell assortit d'encasillats que deuen sortir forçosament pel sufragi sincer, imparcial i lliure del poble sobirà.

El que hi ha és que aquesta vegada també es compta que Catalunya deu donar la prova de la seva reconeguda fidelitat a la monarquia espanyola i als senyors que en son nom tan dignament ens dirigeixen. I per això el senyor governador de la *provincia* de Barcelona i el seu senyor company de la de Girona, s'apressen a preparar l'assoliment d'aquesta gran manifestació pública i franca, destituint alcaldes i regidors nacionalistes i substituint-los per senyors que llaurin dret i pensin tal com pertoca.

I així els senyors governadors hauran complert llur deure. Es possible que es jugui encara en ciutats i viles; es probable que es cometin atemptats i furtis; és fàcil que campin com els dongui la gana les dones de vida alegre, però la qüestió essencial s'haurà assolit. Les eleccions les guanyarà el govern... si és que el poble, el veritable poble, no disposa el contrari.

JORDI CATALÀ.

Barcelona, 31 de març de 1923.

“ELS SEGADORS”

Per tal de rememorar l'onze de setembre, aniversari de la diada fatal per Catalunya, els catalans que senten amor envers llur Pàtria, que enyoren el seu passat de grandesa, que sofreixen el seu present d'esclavatge i senten en llur cor frisançes per aconseguir-li un esdevenidor esplendorós, es congregaren davant del monument a l'heroi Rafel Casanova, del conseller en cap, que morí abraçat a la bandera de Santa Eulàlia.

L'estàtua no es veia: estava coberta de flors, que espargien arreu embriagadora *flaire*; flaire de l'ànima santa del màrtir pàtri.

Cercaven el monument, febles descendents dels que en 1714 clavaren les seves urpes al cor de Catalunya, i armats, no cercaven el monument per a fer-li guarda d'honor, no, el cercaven armats per a que si els fills del poble català volguessin exterioritzar amb himnes o aclamacions llur amor a l'heroi i a la pàtria poguessin clavar-los-hi els acers i engegar-los-hi trets.

En Joan Lladó, que portava a les venes sang del màrtir company d'En Casanova, en aital diada, cada any, dipositava en el monument un ram de llor i roure: símbols de glòria i fortitud dels passats.

Quan la gentada omplia de gom a gom la plaça on s'aixeca el monument a En Casanova, es veié sobresortir per damunt dels caps d'aquella generació la carona d'un xamós noieta que portava un barret de segador i que amb les manetes enlaidrades mostrava una falç i un ram de llor i roure: era En Jaumet Lladó qui, portant-lo el seu pare a coll, anava a dipositar l'ofrena que tots els anys feia al cabdill i company de martiri del seu avantpassat.

Amb treballs el pare d'En Jaumet, amb la dolça i patriòtica càrrega als braços va arribar fins al monument. El nen hi posà el ram i va besar una cinta catalana. Es produí un imponent silenci i en ell ressonà un crit de Visca Catalunya! que va eixir dels innocents llavions del xamós noieta. El poble allí congregat, com si fos tocat per un ressort elèctric, instantàniament va contestar amb un formidable Visca! i d'un indret de la plaça sorgí ample, majestuós, el cant de "Els Segadors", que de seguida va ésser cho-rejat per tothom. Llavors va sonar un toc de clarí, i seguidament un altre i un altre... Lluïren acers i sonaren trets. Un tret sonà molt aprop d'En Jaumet.

Es produí gran confusió. La multitud congregada front el monument fou presa de pànie i entre crits d'ira, malediccions

i gemes de dolor, la generació, atropellant-se, corria, corria...

La força pública va quedar mestressa de la plaça.

A la plaça, deserta de gent del poble, amb el cap damunt del primer graó del monument, En Lladó, que havia rebut un tret al cor, agonitzava, i dret, amb els peus dins d'un toll de sang, un minúscol segador, esfereït eridava: Pare! Pare!... Era En Jaumet Lladó que al crit de Visca Catalunya!, sense saber-ho, pobret, havia fet matar el seu pare!...

Els diaris escrits en llengua catalana condemnaren el fet i sobre d'ells va caure la llei de jurisdiccions, i molts dels seus redactors varen ésser empresonats. El cunyat d'En Lladó perquè en un centre catalanista entre companys, havia demanat venjança, va anar reixens endins i més tard va ésser desterrat.

La vídua i l'orfe l'acompanyaren en el desterro i Buenos Aires fou la ciutat d'aquesta terra de llibertat que els acollí.

A En Jaumet no li agradava viure a Buenos Aires: no li agradava, perquè no es veien ni muntanyes ni mar com a Barcelona i pel que menys li agradava viure a Buenos Aires era perquè fora de la seva mare, del seu oncle i qualche amic del seu oncle, tothom parlava en aquella llengua que el seu pare tenia tant avorrida: tothom parlava espanyol.

En Jaumet va anar fent-se grandet i va arribar el dia que hagué d'anar a estudi, però aquell *buen día* que tenia de dir a l'entrar a l'escola, aquelles paraules que tenia de dir al mestre i als companys de classe, i aquell haver d'escriure a la pizarra mots en espanyol el posaven frisos i li donaven un neguit que esperava amb dalit que arribés l'hora de sortir de l'escola per anar-se'n corrents cap a casa seva i dir joïós tot fent l'amistat a la seva mare: Bones tardes!, i parlar força, força en català, que era la llengua que tant estimava el seu pare.

* * *

A l'escola, a tots els nens i nenes, una senyoreta, els ensenyava cançons, i En Jaumet, que li agradaven tant les cançons, quan els seus companys cantaven, ell, no cantava pas, no, i si la mestressa el mirava, En Jaumet només obria la boca però no deia cap mot. Tenir de cantar en espanyol! no, mai, quina ràbia, ves!

Un dia En Jaumet, en arribar a casa seva va dir a la seva mare: avui la mestressa ens ha començat d'ensenyar una cançó que amb tot i ésser en espanyol m'agrada d'allò més. Es una cançó que comença així:

*Oíd mortales el grito sagrado
Libertad, libertad, libertad!*

* * *

Va arribar el dia 25 de maig, el dia que el poble argentí commemora solemnement l'aniversari de la revolució de 1810, que va acabar emancipant-se aquest poble de la dominació espanyola.

El lloc on hi ha emplaçat el monument que els argentins erigiren a En Matheu, català que fou membre del primer govern argentí, a les dues de la tarda estava curull de gent: En Jaumet, que havia sortit a passejar amb el seu oncle, es trobava a la plaça i oh! quina agradable sorpresa! quina alegria!: per damunt de tots els caps, enmig de dues banderes blaves i blancs avançava una bandera barrada groga i vermella: la bandera catalana! i al seu pas el poble es descobria i aplaudia, oh quina alegria! Quan l'ensenya catalana es deturà front el monument, enmig d'un silenci que feia pressentir quelcom gran, esclatà grandios l'Himne Argentí, aquella cançó que a En Jaumet li agradava tant i que comença així:

*Oid mortales el grito sagrado
Libertad, libertad, libertad!*

Al finalitzar l'himne milers de mans es varen agitar aplaudint amb entusiasme i

milers de boques aclamaren al pròcer de la independència argentina: el català Domènec Matheu.

Es va fer un nou silenci i de sobte sorgí ample, imponent, magestuós, el cant de "Els Segadors", l'Himne Nacional Català. Quanta d'emoció va sentir En Jaumet! Amb quina pressa bategava el seu cor! Quin pes sentia sobre el seu pit! Com li costava respirar! I quina suor més freda corria pel seu cos!... I... sonarien trets? I... correria sang quan s'acabés el cant de "Els Segadors"?... I... quin tremolar de joia quan després de l'últim Bon cop de falç! la multitud aplaudia delirantment i donava crits de Visca Catalunya!

En arribar a casa seva, En Jaumet, buscà la seva mare i pàl·lid d'emoció atropelladament tartamudejant li va dir: Ma... ma, ma... ma, des d'avui ja m'agrada viure en aquesta terra!... per... perquè quan... quan es erida Vis... Visca Catalunya i... i... es canten "Els Segadors", els d'aquí que parlen en espanyol no engeguen trets ni ma... maten els homes!...

ERNEST SUNYER.

P E R A I X Ò ! . . .

Es presentà allí on nosaltres fèiem feina i ens digné que se'l coneixia a tot arreu amb el nom i cognom de Miquel Xuc...

Ningú no sabrà, però, qui era En Miquel Xuc. En Miquel Xuc, durant el temps que durà la nostra freqüentació amb ell, se'ns mostrà, sempre, un home posseït d'un do natural originalíssim. Un d'aquests éssers plens de bona voluntat que sovint ens traven el pas per innovar-nos de coses tan estranyes com llur manera de viure. Són els homes qui, sota el tarannà faceciós de llurs converses, ens deixen quelcom d'amargura quan segueixen llur camí, tot i contemplant-los amb esguard filosòfic, com si talment fossin els únics posseïdors de la pau que la vida sense sobressalts dona.

Ningú no sabia què feia, quina era la seva ocupació cabdal, si vivia de rendes amuntegades pels seus progenitors, si era gran comerciant o si una indústria productiva li permetia de mirar fit a fit la lluna, com diuen que ho fan tots aquells que tenen per mestratge la contemplació i el viure desvagat durant llur curta o llarga vida.

Com que aleshores les nostres ocupacions eren prou feixugues, i, demés, havíem d'estar forçosament en un lloc gens a propòsit per rebre visites, en bona fe, quan als dematins rebíem la quotidiana visita del nostre novell amic, escoltant la seva enraonia plena de tòpics mig difícils d'abastar, tots ells interessan-

tíssims, en raó d'ésser exposats a la nostra consideració amb justesa i bon discerniment, ens eríem, realment, que arribava fins a nosaltres allò que tant necessitàvem i que ens era precís d'aconseguir per tal d'alleugerir el pes de la nostra ocupació, que era d'una monotonia ben aixafadora.

I En Miquel Xuc, tan si plovia com si feia sol, i encara que el fred el fes doblegar o bé que el vent càlid dels dies d'estiu li eixugués les seves facecions fins deixar-les com la fulla d'un pergamí revel·lit en una lleixa de rebost, ell venia, amb l'ajut d'un bastó de regular gruixària, és cert; però, fos com fos, nosaltres, per bé que vinguéssim amb bastó o no, mai no vàrem prendre cura de ço que en l'economia general de l'individu pot representar un adminicle d'aquesta naturalesa, moltes de vegades força desagradable per aquell qui es troba exposat a haver de jutjar en pro o en contra una cosa que l'atenyi directament.

No sabríem pas dir quan durà la nostra companyonia. Direm, sí, que com tot el que al món és i arriba un moment que deixa d'ésser, així, passat qui sap quant de temps, el company matinal que l'atzar ens havia deparat, un dia de sol acaronador, en plena tardor, quan els arbres ja no ombregen, en ésser amb nosaltres, sense demanar-li ni ell haver-nos-ho ofert mai, ens digné, potser obrint-nos de bat a bat el seu cor:

—Ja sé que la nostra amistat és curta

com un dia ho és en el curs etern del temps que passa. No importa: sou prou capaços per desentranyar el significat de les meves paraules. No vull que, després de les meves visites diàries, em diguen que he vingut a importunar el vostre plaïd treball. Em concretaré a remerciar-vos solament l'atenció amical que heu tingut envers mi. Si no ho fes així creuria que sóc un home enterament despreciable, puix la vostra amistat m'és tan necessària com ho pugui ésser el que menjo i el que bec, que em dona vida. Demaneu! Què voleu de mi? Sóc a la vostra disposició.

En oir aitals paraules, que mai, des que el coneixíem, no havien sortit dels seus llavis, perquè sempre havíem enraonat de coses sense concreció fixa, vàrem mirar i remirar el nostre ocasional amic, com si volguéssim penetrar al fons del fons del seu pensament.

I ell afegí, encara:

—No eregueu en això que fa circular la meua família referent a mi. Tot és mentida! Ho fan per això; us ho dic perquè sou amics meus, si no...

Pobre Miquel Xuc! Vàrem endevinar tot d'una el drama interior que l'estenallava...

Un home, a bastament més jove que el nostre amic ocasional, com si l'hagués estat sotjant a posta, en haver oït la franca declaració d'En Miquel Xuc, entrà allí on ens trobàvem nosaltres.

Veure'l el nostre ocasional amic i posar-se a xisclar com una bèstia feréstega tot fou u. Com pogué se l'endugué.

Dies després, quan començàvem d'acostumar-nos a l'absència d'En Miquel Xuc, se'ns presentà l'home que se l'havia endut. Ens digné que la mateixa nit del dia de l'incident fou precís de recloure'l allí on van a parar els mancats d'allò precís que dona raó per a que a l'home se'l consideri el rei de la creació.

Nosaltres ignoràrem bon tros del drama d'En Miquel Xuc; però el dia de la seva cabdal confessió, quan digné: "per això!", gairebé amb els ulls fora de les òrbites en una revolada, d'una butxaca tregué una cartera.

Però nosaltres solament el coneixíem d'haver vingut allí on fèiem feina. Si haguéssim esbrinat una mica potser hauríem sabut un poc més. Fet i fet, què havíem de fer-ne nosaltres, després de tot?...

J. GRAU-ELIES.

Vós, català i nacionalista, ja sou de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana? Penseu, sinó, que no compliu amb un dels primordials deures de tot bon patriota.

A l'Argentina podeu inscriure-us per mitjà de les Comissions Delegades que funcionen a Mendoza, Córdoba i Rosario, i a Buenos Aires, Florida 150.

L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA ALS CATALANS RESIDENTS EN TERRES AMERICANES

Germans de pàtria:

Novament, el Consell General de la nostra Associació ha acordat delegar-nos per trametre-us, en nom de la "Protectora" i dels milers de compatriotes que ens ajuden, la nostra salutació de gratitud. Comencem l'any nou amb els millors auspicis; hem doblat gairebé dins l'any passat el nombre dels nostres socis; gràcies al vostre altíssim exemple, ja no són tantíssims els catalans d'aquí que deixen de complir llur deure envers l'escola catalana. Per això mateix devem encara agrair-vos amb més fervor la vostra cooperació valuosíssima; sense ele vostre estímulo eficaç potser no podríem cantar la bella creixença d'enguany.

Es un acte de fe i una afirmació de principis que acomplim, també, en donar-vos, ja amb ritme litúrgic, la nostra salutació anyal. Tenim l'orgull de constatar que, per mitjà de la protectora, heu sentit vosaltres més fortament la necessitat i el deure de contribuir a l'obra del ressorgiment nacional; com, per mitjà de la vostra aportació a la Protectora, el nostre poble, i els nens de les nostres escoles, i els catalans distrets han tingut consciència d'aquest altre món de connacionals que vosaltres formen, esperant, en llunyes terres, el rescat de la Pàtria.

Totes aquestes associacions vostres, tots aquests fragments de Catalunya, fèrvids de vida, amb què us agrupeu, per desplegar i educar en vosaltres el sentit dels interessos reals i dels lligams ideals, han coincidit meravellosament en l'aportació entusiasta a l'obra de la Protectora.

I així vosaltres heu palesat, amb aquesta harmonia, com el pensament de la nostra nació supera les mateixes fites de la terra nostra i fa concebre la pàtria en una forma més vasta, més general i, per tant, més generosa; a través de la mateixa immensitat de l'espai, enllà de la mar gran i de la varietat de les terres, ens heu mostrat la superior, la veritable, la ideal solidaritat catalana. Solidaritat d'esperit i de patriotisme que, si ho mireu i ho penseu bé, és el primer grau i prou que ho sabeu els que heu pres la nacionalitat adoptiva d'aquestes terres lliures—per a concebre positivament la més ampla solidaritat humana.

Vosaltres heu servit i serviu a la Pàtria—que, tot i mancada de llibertat, pogué donar-vos, no sols la naixença i la llengua, el bressol i la paraula, sinó el gust del treball, la traça forta i viril per lluitar en la vida—amb el sentit vigilant de la dignitat nacional, amb l'orgull d'ésser i dir-nos catalans, amb el d'alcor de defensar-la contra atacs i contra injúries i de fer-ne lluir arreu el nom estimat. No us ha inspirat aquesta reconeixença la

vanitat de posseir una pàtria poderosa i temuda, ans la constatació de la seva actual humilitat, la qual no us priva, però, de sentir-vos voltats de tenacitat i de força, instrument potentíssim de defensa i màxima garantia de victòria, onsevulla que hàgiu proclamat vigorosament el civisme de pertànyer a Catalunya.

Veient la situació del terrer nadiu, heu comprès, amb la Protectora, les necessitats més urgents del nostre poble. Volem per Catalunya obrir dies de justícia més perfecta i de major elevació que la que ens permet un Estat almenys entrebancador; el temps assenyala a la nostra conducta, als nostres estudis, a les nostres activitats, una orientació essencialment social vers nobles aspiracions de cultura. La renovació del nostre esperit com a poble és encara la font primera, la raó d'ésser més sòlida, el contingut més revolucionari, l'impetu més vital i expansiva del nostre nacionalisme. Sentim, com vosaltres, l'ideal polític del nostre poble, no amb finalitats egoistes o estretes, sinó universals, no agressives sinó pacífiques, no militaristes sinó civils. I, així sentit, aquest nacionalisme ens apar la forma històrica i nova i moderna alhora, d'atènyer el grau més alt de consciència, d'expressió i de creació autòctones.

Per això, al costat de l'acció política, superant-la, creïrem necessària una acció més íntima, de treball i de cultura: obtenir l'Escola, nostrar l'Escola. Mentre s'intenta redimir el nostre poble de la desigualtat política, intentar redimir-lo de la seva misèria moral, de la ignorància i, per tant, de la inconsciència catalana, a fi de fer possible l'eclosió de tantes energies, de tanta riquesa i llum, de tantes virtuts com esperem d'ell. I vosaltres, en els primers temps d'aquesta lluita, quan tota l'energia del catalanisme semblava concentrar-se en altres aspectes més immediats, fóreu els qui més ens encoratjàreu i ens heu seguit encontrejant de la manera més positiva.

La màxima desnacionalització de la nostra gent ens ha pervingut de l'escola forastera. Inadequada a l'ambient i a la psicologia del nostre poble, aquesta escola forastera no ha pogut realitzar veritables funcions educatives, no ha pogut escampar un contingut moral que no tenia, no ha posseït principis, ni orientacions, pròpiament educatius, llevat del principi, més o menys conscient, de des-catalanitzar el nostre poble. Així la seva tasca ha estat nul·la o nociva, àdhuc del punt de vista simplement pedagògic, prescindint de tota consideració patriòtica.

Per contra, hem pogut veure, així en els assaigs realitzats fins ara, així en l'obra educativa de les nostres corporacions, com l'element de vida que porta el nacio-

nalisme animava la nostra escola encara humil, la nodria de contingut moral, li marcava una fesomia, li donava color i vivacitat de frescor juvenívola; feia, en resum, l'escola verament pedagògica. I així també, hem arribat a la conclusió que l'única escola veritable, possible, a Catalunya, és l'escola catalana; que només l'escola nostrada podrà elevar el nivell de la massa social catalana, que només ella podrà impulsar l'obra educativa del nostre país.

La tasca, però, de crear totalment l'escola catalana representa un esforç formidable. I només l'aconseguirem mitjançant la unanimitat de tots els catalans, eliminant les discòrdies, extirpant les desesperacions individuals, aixecant, enfortint els cors dels deprimits i dels febles. En aquest sentit, la vostra exemplaritat ha estat també decisiva.

Aquesta lluita d'avui és aspra, dura i cansada, perquè estem voltats d'obstacles. El nostre esperit ha de fer un esforç immens per trencar les cadenes que l'engrillonem. I encara els obstacles més grans resideixen dintre nosaltres mateixos. Si fóssim prou abnegats tots els catalans, si totes les corporacions públiques poguessin cooperar a la nostra obra, en pocs anys podríem omplir d'escoles tot Catalunya; s'ha calculat que amb la vuitena part del que paguem a l'Estat espanyol podríem canviar la faç espiritual del nostre poble.

Aleshores tindrem verament l'Escola Nostra. Els nostres infants i els nostres nois trobaran en l'escola la continuació de la llar; sentiran a l'escola la dolça i profunda esrenit d'un niu càlid d'amor patri i de fraternitat social; no es trobaran en l'àrida fredor, en l'hostilitat constant de l'ambient escolar que tots gairebé hem patit, que moltíssims infants de Catalunya encara pateixen, per culpa de tots, començant pels pares.

Els joves que sortiran de la nostra Escola seran ja conscients d'aquesta solidaritat nacional, avui encara tan feble entre nosaltres; tindran el sentit viu i actuant de les múltiples adherències nacionals i, nodrits moralment amb un ideal, podran penetrar útilment i victoriosament en el teixit de la vida. I això no són paraules buides ni afirmacions retòriques. Car, les ascensions dels pobles es fan així; i nosaltres tenim prou voluntat, sens dubte, per anar creant aquest esdevinidor amb les nostres úniques forces.

Però només quan això arribarà podrem felicitar-vos i considerar-nos satisfets de la nostra tasca. Ara, no. Nosaltres estem obligats a molt més; vosaltres també. El nostre poble es desvetlla. Vosaltres, tan fèrvids a primera hora, no vulgueu romandre endarrerits en l'ascensió.

Deixeu-nos dir que hi veniu obligats per la mateixa llunyania que us salva de la humana impuresa de les nostres lluites frater-nes. I com més fareu, més ens empenyereu a fer.

Amb aquesta confiança, germans que residiu a Amèrica, continuarem la nostra obra lenta, creant escoles a la mida de les nostres forces, infiltrant en les que existeixen el sentiment de catalanitat, coordinant i harmonitzant tots els esforços educatius, fins que, ja associats a la Protectora tots els catalans, poguem coronar la nostra obra amb la llibertat de la Pàtria.

Pel Consell Directiu,
ALBERT BASTARDAS,
President accidental.

CANÇÓ D'ESCLAU

Germà, tu que ets tan fort com una al-
(zina)
i danses sota el ritme de la pau,
dignes, per què ton esperit s'inclina
sota el jou de l'esclau?

Deixa els pradells i ves-te'n a muntanya.
Munta les filargues dels camins.
Gorneix ton llavi amb flubials de canya
i polsa l'arpa indòmita dels pins.

El grill serà més bona companyia
per tu que el baf del món enverinat
i un oratjol humil de salvatge
et portarà regust de llibertat.

Compartiràs amb pastorelles franques
el compassatge que duràs per tu,
i sota un rústic cobrellit de branques
t'adormiràs, si ja l'estel rellú.

Al matí, amb un desig de primavera
despertaràs al dring d'un picarol;
t'ompliràs de perfum la cabellera
i el pit de glavis prepotents de sol.

I la ruta que has fet serà petita;
t'enclenaràs llavors novament
i abastaràs el fruit d'aquella crmita
que daura el sol naixent.

Llavors, germà, tremolaran tes venes
i sentiràs com un desig de sang.
Voldràs la fortitud de les carenes
i l'agosament de l'esborane.

Scrà, llavors, que sentiràs que et lliga
aquell que no desitja llibertat.
I tota terra et semblarà enemiga
si no es troba a l'aguait del Montserrat.

Però, germà, la terra catalana
tal com la vols, tu te la pots forjar.
Deixa que un fort concert de tramuntana
acompanyi als rapsodes i a la mar

i essent a dalt de tot de la cimera
hi fas altra muntanya amb nostres cors
i plantant-hi els flameig de la senyera
entona "Els Segadors".

ALFONS FERNÁNDEZ-BURGAS.

LA FIGURA POLÍTICA D'EN CAMBÓ VISTA D'AMÈRICA Estant

Han passat alguns anys des de que coneixérem l'actual cabdill del regionalisme espanyol, allà en la redacció de *La Veu de Catalunya*, instal·lada en aquell entressol de la Rambla de les Flors, teatre famós d'aquella *hazaña heroica* del 25 de novembre, els protagonistes de la qual foren els que avui prossegueixen la història aventurera de les vergonyes d'Espanya.

Concixérem en aquella època les primeres estridències patriòtiques d'En Cambó a les planes de *La Veu de Catalunya* i, més tard, en les lluites electorals que el portaren a les banques del municipi de Barcelona, cap i casal de Catalunya.

Inútil dir que havem seguit tota la trajectòria de la vida política d'aquest prohóm català, l'actuació del qual ha estat sempre motiu de grans discòrdies traduïdes en elogis d'una part i en censures per altra. I si hem de judiciar per l'actitud que avui assumeix el capítol de la *Lliga* enfront els aconeixements de Catalunya, no creiem gens aventurat assegurar que a En Cambó se l'hi inicia el principi del seu fi, en el que fa referència a la seva vida política.

En el transeurs dels últims vint i cinc anys hem seguit pas a pas tota la ruta política i patriòtica del senyor Cambó; i tant els seus principis a les banques consistorials barcelonines com en el Congrés dels diputats espanyols i a les poltrones dels ministres, l'hem trobat sempre conseqüent amb el seu tradicional oportunisme que l'ha portat al desercit general del país, quals destins ell pretén salvar amb la seva autonomia.

No volem negar amb aquesta afirmació categòrica l'indiscutible talent i les grans dotes de governant que posseeix En Cambó. Ens sobra sinceritat per a proclamar en veu alta la superioritat intel·lectual i ideològica del polític català si hom el compara amb els seus *camaradas*, les il·lustres milloques de l'*Espanya grande*, amb la qual ell tant somnia.

Però, per dissort de Catalunya, hem de confessar-ho també,—la nostra sinceritat ens hi obliga—aquell gran talent d'En Cambó no ha estat posat al servei de Catalunya en forma ben sincera; en molts casos podem assegurar que ha estat d'efectes contraris i perjudicials a la causa de llibertat de la nostra Pàtria.

La història verídica d'aquests últims vint i cinc anys de la vida política d'En Cambó, ens dona alguns actes que són veritables aconeixements dintre el moviment reivindicador de les llibertats de Catalunya.

Passarem per alt els molts i molts incidents produïts sempre per l'acció oportu-

nista dels elements cambonistes, avui proposant estridències de tota mena, i l'endemà, amb el pretext del sempre *no es oportú*, moltes vegades tergiversant els fets, aconsellant prudència i ordre.

En aquesta tasca *La Veu de Catalunya*, l'orgue oficial d'En Cambó, ha estat sempre especialista i forçosament tenia de resultar així.

Mes llà, on entrà de ple dintre el seu camp de lluita i tingué totes les oportunitats per a desenrotllar el seu esperit maquiavèlic, fou en aquell gloriós moviment de Solidaritat Catalana, quasi podríem dir engendrat, inspirat... assassinat per En Cambó. I esperem que se'ns perdonarà aquesta frase virulenta, car hem cregut sempre i seguim creient encara que si En Cambó hagués actuat dintre aquell gran moviment de la nostra terra com un veritable patriota, tal com esperava el poble català, Solidaritat Catalana, encara viuria i Catalunya no hauria perdut aquests anys tan estèrils, tan miserablement eixores, esperant, confiant sempre en les formals promeses dels que avui estan plenament convençuts del seu fracàs, malgrat d'haver assolit les més altes jerarquies ministerials, veient així satisfetes les seves ambicions de poder dominador.

Encara tenim frese a la memòria el record d'aquells parlaments d'elevada concepció patriòtica, pronunciats per l'inoblidable Ildefons Suñol, admirables peces oratòries d'exposició clara i concisa de l'esperit veritable alliberador de Catalunya; discursos comparables, per la claredat de concepte i el fons de sinceritat que els inspirava, solament amb aquells altres no menys famosos del nostre immortal Pi i Margall. No podem oblidar, tampoc, els discursos, també eloqüents, del senyor Cambó, rectificat al gran Suñol i convertint aquell debat de Solidaritat Catalana, en una veritable controvèrsia. L'esperit maquiavèlic d'En Cambó es posà de manifest en aquelles memorables sessions del Congrés espanyol, i aquell bloc de trenta nou diputats catalans que havien de portar l'autonomia integral a Catalunya, tornaren de Madrid descepcionats amargament; no tots, però, ja que En Cambó i els seus, venien satisfets per haver sortit triomfant aquella política de l'oportunisme que iniciava amb tant d'apoteosi. Aquest debut del Cambó al Congrés dels diputats espanyols, li obria nous horitzons en l'extens camp de la política espanyola, i enfront d'aquesta falaguera perspectiva, l'oportunisme s'intensificà, formant un veritable contrast, una barrera infranquejable amb l'actitud noblement patriòtica de l'inte-

gèrrim diputat per Les Borges, senyor Macià, qui abandonà totes les honors d'una carrera brillantíssima, per incorporar-se al moviment patriòtic de Catalunya en cos i ànima.

Morta Solidaritat Catalana, hem seguit igualment al través de les profunditats dels mars que ens separen, l'actuació política del senyor Cambó i no creiem necessari repetir els arguments d'agres censures que havem hagut d'estampar en aquestes mateixes planes, quan l'hem vist a les poltrones de ministeris actuant de traïdor de Catalunya.

No sabem el concepte que en tindrà el senyor Cambó d'això que en política ell en diu oportunisme. Nosaltres, encara que no siguem il·lustres, tenim un criteri molt definit d'això de l'oportunisme en la política. Nosaltres d'aquesta mena d'oportunisme, en diem farsa, conveniències particulars i en alguns casos poca vergonya.

I quant parlem d'aquesta última definició, pensem amb la famosa Assembla parlamentària i aquell famós discurs del Tívoli anunciant l'autonomia per Catalunya a les vint i quatre hores.

Recordem, també, les promeses de no ser mai més ministre si abans no ens concedia la famosa autonomia; i als pocs mesos En Maura el fa baixar dels mars del Nord per enviar al Marroc milers de fills de mare i llençar els milions que l'Estat espanyol roba a Catalunya.

I encara hi han catalans conscients que hi creuen en la sinceritat d'aquest polític que solament actua quan... *es oportú*?

Es possible que el poble de Catalunya no vegi la transparència d'aquesta actuació tan benèfica del senyor Cambó?

.....

Han passat alguns anys des d'aquell temps que coneixérem l'actual cabdill del regionalisme espanyol... I no s'estranyarà que el nomenem així perquè fa molt temps que el regionalisme a Catalunya el considerem passat a la història.

La Catalunya d'avui, l'esperit de la qual ha cristal·litzat en l'ànima del poble català, és separatista. I aquest separatisme irreductible de la nostra Pàtria, que s'aixeca amb els punys closos i amenaçadors, és el fruit de tota l'obra governamental de l'il·lustre cabdill que, enganyant el poble, satisfà les seves ambicions arribant a les més altes esferes oficials de l'Estat opressor de Catalunya.

Per aquell, per l'esperit reivindicador de la nostra terra, totes les efusions de la nostra ànima.

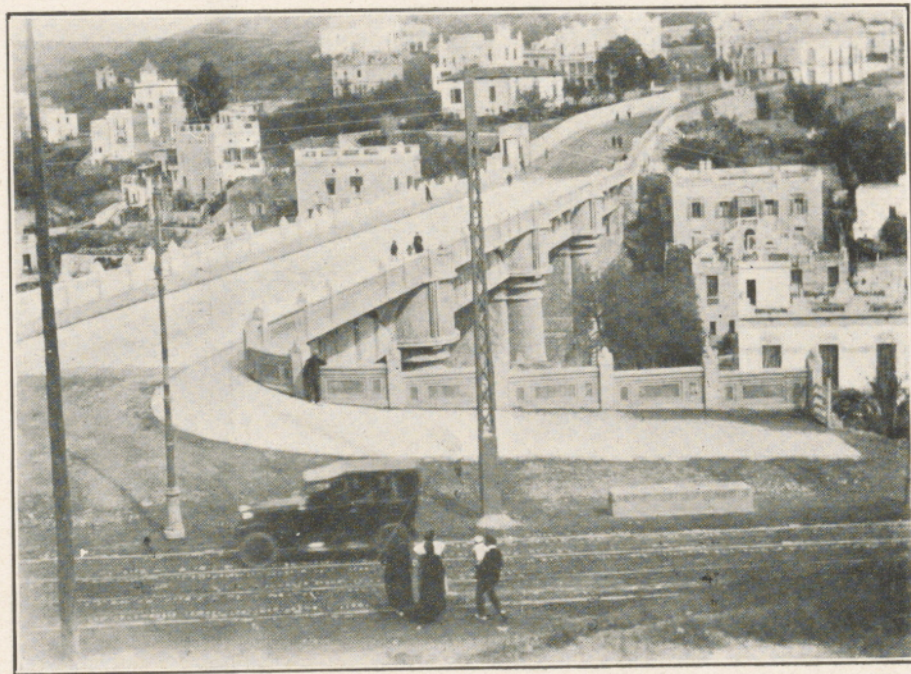
Per al polític ambiciós, que ha donat al cor del poble l'amarga sensació d'un Maquiavel perfecte, en forma de diputat català i de ministre espanyol, totes les nostres condemnes.

JOAN B. ALEMANY I BORRÁS.

NOTES GRÀFIQUES BARCELONINES

L'entrada d'una església el Diumenge de Rams.

VALLCARCA. — El Viaducte, suara inaugurat.

Fotog. RESSORGIMENT, per P. Arias.

QUE NO ENS CONFONGUIN

De nou la policia argentina s'ha vist obligada a procedir contra una institució que ostenta descaradament un rètol català i que no serveix sinó per a encobrir un negoci que les lleis d'aquest país tenen terminantment prohibit.

No som gens amics de la indirecta. Tenim costum d'anomenar sempre les coses pel seu veritable nom. Es una tàctica més noble i, sobretot, més entenedora, encara

que de vegades aquesta sinceritat sigui causa de que es creïn enemics al voltant nostre. Seguint, doncs, aquesta nostra habitud que respon a l'ètica que informa la vida periodística de RESSORGIMENT havem de declarar tot seguit que la institució esmentada que suara ha sofert l'oprobri de veure forçar la seva entrada a les autoritats argentines, és el nomenat Centre Català en qual façana hom hi llegeix

aquestes paraules tan significatives per als catalans: "Catalunya, avant!" però que donada la tradició de vici i d'anticatalanitat de la casa que l'ostenta, resulta una ironia massa sagnant que ja fóra hora que no toleréssim els que sentim la dignitat del nom gloriós, sagrat, que ens ha donat la pàtria.

Aquest tristament cèlebre Centre Català no és sinó una vergonya per Catalunya i per la colònia catalana de l'Argentina. És la negació absoluta de tot sentiment de catalanitat i és un perill per l'ordre públic, subvertidor de consciències i de la pau de mantes llars.

El govern argentí concedeix personeria jurídica a les entitats de moralitat provada i de solvència. El Centre Català disfruta d'aquest benifet i a l'empar d'ell fa funcionar una timba de joc, burlant les lleis i les autoritats. No és aquesta la primera vegada que la policia ha envaït el seu local i ha comprovat la infracció. A conseqüència d'una d'aquestes comprovacions, anys enrera, el govern del doctor de la Plaza li retirà la personeria i estigué llarg temps sense jocs prohibits. Però com que els guanys de semblant explotació donaven per tot, el Centre pogué suportar la crisi i respondre dels grans dispendis que li ocasionà aquella situació passiva. Dos anys després recobrà la personeria i el joc es reprengué amb més pressa que abans. Ara la sanció penal cau de nou sobre l'actuació immoral del Centre. Podrà eludir la responsabilitat, també, aquesta com d'altres vegades, o bé l'actual govern serà inflexible com ho fou el del doctor de la Plaza? Nosaltres desitjaríem que encara ho fos més. La reincidència és penada sempre molt més que el delictes inicial, i en aquest cas fóra molt lògic i convenient que el govern decretés el retir de la personeria jurídica i la insolvència definitiva de l'entitat per a no recuperar-la de nou.

La col·lectivitat s'ha sentit pregonament ferida davant l'escàndol provocat per aqueix Centre Català tan nefast per Catalunya, i una entitat tan prestigiosa i

de tanta probitat com el Casal Català s'ha vist obligat a fer una declaració pública de l'exemplaritat de la seva obra cultural i patriòtica per tal de que no confonguin el seu immaculat nom amb el de la societat intervinguda.

La desaparició del Centre Català de Buenos Aires és una aspiració latent en el cor dels bons catalans de l'Argentina. El seu desconcepte és general. L'altre dia mateix trobant-nos en la inauguració de tasques d'una nova institució catalana de l'interior de la república comprovarem el que diem. Li havem posat aquest nom—ens deien—per tal de que no ens confonguin amb el Centre Català de Buenos Aires.

Oh sí, amics, germans de pàtria: Que no ens hi confonguin. Continuem la nostra obra d'elevació de l'esperit i d'enfortiment moral; parlem de pàtria, d'arts, de ciències i de literatura. Conreem els bells costums de la nostra enyorada terra; fem sempre, tothora i arreu, afirmació dels nostres sentiments patriòtics i espirituals, i no temem. La ratlla divisòria serà marcada amb traços de fort relleu: d'una banda els catalans conscients; els de les exaltacions patriòtiques; els dels actes culturals; els dels cants i de les danses de la terra; els que poden alçar el front sense témer la claror del dia ni la severitat de les lleis. D'altra banda, els renegats; els que es donen vergonya d'haver nascut catalans; els que ens acusen i ens delaten com a pertorbadors de la pau del país, que ens hostatja, pel delictes d'estimar massa la pàtria i d'acatar i respectar les lleis i les institucions argentines; els que els fa mal la claror del sol i s'entafuren a l'antre de perdició, els que abusant de la condescendència de les autoritats d'un país nobilíssim, atempten contra les seves lleis, la moral i els bons costums; els que no senten cap ideal redemptor ni els commou el sentit de la bellesa; els que, en fi, tenen com ideal suprem i aspiració cabdal el culte al drapat verd, el pernicios i abominable joc que les lleis puneixen i les persones honestes repudien.

me que sentim i l'optimisme que respirem. Avui no ens cal fingir pessimisme, ni en sabríem, tampoc. D'un cap a l'altre de la pàtria tots els seus fills van sentint-se reintegrats a l'esperit de la nació sotmesa segles ha. El poble, cansat de suportar humiliacions i insults, s'alça abrivat contra l'invasor i reclama enèrgicament el que és seu i no dels altres: la llibertat i el dret de disposar-ne al seu albir. I és tot Catalunya avui dia que fa ehor al clam d'independència. Veieu com responen els catalans les campanyes de l'enemic: enfortint-se i organitzant-se per tal d'estar previnguts quan l'oasió tusti la porta, i ja sabem que d'ocasions en la vida dels pobles se'n presenten sovint.

La joventut, que és la força més preada d'una nació, està tota amb Catalunya maldant per arribar prest a la prova difícil. A dures penes veus assenyades s'imposen a les exaltacions dels joves i uns i altres rivalitzen en l'amor a la pàtria comú. La feina és costosa però va fent-se amb voluntat i amb energia. I quan un poble està decidit al va-i-tot i aquest poble té consciència de la responsabilitat d'un fracàs probable, forçosament triomfa en la batalla decisiva.

H. NADAL I MALLOL.

ESPURNES

Es tan acèrrima la nostra convicció en la llibertat integral de la Pàtria esclavitzada, del tros de terra que ens veié nàixer, del bell país català, de la democràtica civilitat dels que l'habituen, que les rebequeries immundes comeses pels enemics, mai no ens han semblat portades a cap en ocasió més oportuna, perquè les agullonades, tal com duen més verí, així són d'aprofitables per al nostre sublim ideari.

—::—

Què ens fa que ara per les eleccions el govern de l'Estat espanyol s'hagi revoltat en el fangar corrupte de la immoralitat més vergonyosa?... Res!

—::—

No hi ha política allí on no hi ha patriotisme: tot el més que hi ha són uns homes que van arrossegant-se com serps, cercant només el moment oportú de caragolar-se al coll dels qui consenten semblant aberració.

—::—

Si una nacionalitat, pel sol fet d'ésser-ho, es fes valer les prerrogatives a què té dret, no hi hauria dominadors damunt la superfície de la terra.

—::—

Si no es té convicció en l'ideal que hom diu que s'és capaç de defensar a sang i foc, tot el més que es té és una gran dosi de cinisme.

FREEMAN.

LA LLIBERTAT IMMINENT

Els que de tota la vida ens havem sentit emposos per la força de l'ideal d'alliberació pàtria ens havem lamentat sovint de la lentitud del moviment nacionalista català perquè la nostra pruija de patriotes hauria volgut provocar de cop i volta l'adveniment de la llibertat nacional sense comptar les possibilitats que teníem de reeixir en aquell nostre daler. No podíem concebre que hi haguessin catalans ignorants del fet històric, del fet ètnic, del fet nacional, en fi, de Catalunya, i donant com a certa la hipòtesi de la Catalunya conscient del seu passat i del seu

present, així com dels drets inherents a la seva característica nacional, exigíem dels nostres connacionals l'enardiment patriòtic que a nosaltres ens sollevava l'ànima per tal d'anar ràpidament a disputar la independència a l'enemic qui ens la reté. Aqueixa exigència nostra, més que un convenciment, era un mitjà que empràvem per tal d'aconseguir prosèlits i accelerar la marxa del moviment reivindicador.

Ara, però, davant l'esponerosa florida que hom albira en el camp del nacionalisme català no podem amagar l'entusias-

GLOSSES FEMENINES

Dues notes són de remarcar en l'actualitat de la nostra pàtria, que han reflectit suara damunt tots, amb noves llums, l'excel·lència de la seva esplendor; la glòria de la insigne novel·lista empordanesa Víctor Català, la proclamació de la qual de catedràtic de l'Acadèmia de Bones Lletres, a Barcelona, fa que sigui la primera vegada que una dama catalana rep honor tan assenyalada. I les llaors tributades a la memòria de Mossèn Baldiri Reixach, vin estel que des de la foscor tènue del segle XVIII atrau els nostres cors. Ell era mestre d'infants—és per això que en parlo en aquestes gloses senzilles de coses nostres, perquè els infants solen ésser sols amor dels homes i de nosaltres són, a més d'amor, preocupació i desvetllament constant; tal volta l'únic objecte essencial de les nostres vides. Ell era mestre d'infants, i llavors que l'esperit de catalunya dormia pesadament damunt la glòria passada en fou sañyal de vida, i fins a nosaltres arribada

la seva consoladora claror, s'ajusta a l'esclat nou de revifament, fent-nos estimar i representant-ho, tot el que aleshores visqué i alenà, solitari, com roses-veres entre garrigues, qual perfum, ignot en el misteri de noves hores de joia de la pàtria, es revelaria al seu temps, essent espill nostre i fortalesa de les realitats i de les esperances refflorint, que en aquests presents dies bells gaudim.

El nom de "Victor Català", escollit per la preclara escriptora que així dignifica Catalunya, fou un bell auguri. Homenatge a la gloriosa Caterina Albert!

Homenatge també, catalanes, a la memòria de qui ennoblí el pensament dels infants de Catalunya en l'època de negror en què brillà, del sacerdot patriota i evangèlic, que fou dels qui sembraven la bona llavor dels fruits que ara copsem tot semblant encara, fins i tant que la coronació de tots els anhels, passats i presents, no sia un fet!

ALIDÉ.

ELS CATALANS DE LA PLATA

En números anteriors ens havem ocupat de l'activitat desenrotllada aquests últims temps pels catalans de la ciutat de La Plata. Primer fou la constitució del comitè "Nosaltres sols", que aplegà els coratjosos nacionalistes disposats al sacrifici per la independència de Catalunya. Després fundaren el Centre Català de Cultura per tal de tenir un casal on puguin ajuntar-se en germanívol llaç tots els fills de la gran Catalunya.

La inauguració dels actes públics del Centre tingué efecte la vetlla del dia 28 d'abril propassat en el Teatre de la societat "La Gauloise" i constituí un èxit esplendorós. La colònia catalana de La Plata és reduïdíssima, però així i tot el teatre es veié ple de gom a gom; això vol dir que respongué tothom a la crida del Centre Català de Cultura. Tant és així, que els membres que constituïen la comissió de catalans de Buenos Aires que anaren a La Plata a portar l'adhesió de la col·lectivitat de la metròpoli—entre els quals hi havia un representant de RESORGIMENT—restaren agraçosament sorpresos en veure aquella multitud de conacionals que omplien els salons de "La Gauloise" amb la satisfacció marcada en els esguards de tothom.

La festa es celebrava, també, en ocasió de Sant Jordi, patró de la nostra pàtria, i s'inicià amb l'execució de l'Himne Nacional Argentí, cantat per l'incipient Orfeó del Centre i acompanyat per orquestra.

Seguidament vingué la representació teatral. Després d'un monòleg còmic recitat pel senyor Josep Font, el quadre escènic del Centre feu la seva aparició en públic posant "La casa tranquila", comèdia catalana en tres actes, original de Conrad Colomer, que fou rebuda amb grans mostres de contentament per l'auditori, causant bona impressió el treball dels aficionats que hi prengueren part i que foren la senyoreta T. Carús, senyora Montserrat G. de P. i els senyors Serras, George, Agorreta, Escayol i Font, tots els quals foren objecte de perllongades ovacions.

A continuació foren recitades poesies pel senyor Joan Poblet i la senyora Lleornart de Sercs, essent, igualment, força aplaudits.

Acabà l'acte artístic el coral "El nostre cant", del mestre Morera, per la secció d'homes de l'Orfeó.

La direcció artística de la festa anà a càrrec del senyor Enric George, el qual es veié molt felicitat.

A honor de la comissió de catalans de Buenos Aires que assistí a la festa i dels aficionats que hi prengueren part, el Centre oferí un lunch posant-se de manifest la germanor que regna entre els catalans de la metròpoli argentina i els de la capital de la província de Buenos Aires.

* * *

I ara un petit comentari de la impressió que ens causà la nostra visita als catalans de La Plata.

L'esperit que anima a la generalitat és de sincera catalanitat. Ho comprovàrem personalment. Molts són els compatriotes que senten com nosaltres l'ideal d'alliberació en tota la seva intensitat i el manifesten en patriòtiques i abrivades paraules. Aquests sentiments són els que conceberen la creació del Centre i els que li donen vida. Però precisament per aquest caire catalanesc de l'entitat, els que en porten la direcció són objecte d'acerbes censures i de murmuracions baixes de part de l'enemic comú, el qual, com ja té per costum arreu, es val de tots els mitjans per a sembrar la discòrdia entre germans. No ens ve de nou el que estan fent a La Plata. Es l'etern recurs dels nostres eterns enemics. Però davant aquesta mena de conflictes no cal perdre la serenitat. El Centre Català de Cultura és de recent constitució, data de dos mesos ençà, i això li dona força a bastament per alliberar-se de les noses que li destorbin la seva normal actuació. Sembla que entre alguns socis del Centre és on l'enemic troba incautes que es deixen caure en el parany. Diem això perquè s'estan recludant firmes per a canviar el nom actual de l'entitat pel de Centre Llemosí. Aquest propòsit no té altra finalitat que privar de que primi el nom de català. Això seria senzillament un absurd i així ho pensen la majoria dels dirigents i socis del Centre, els quals abans de transigir afrontaran el dilema de la separació, si així ho vol la insignificant minoria que propugna el canvi de nom. Potser fora cosa sana provocar-la aqueixa selecció d'elements, abans el mal no prengui major increment.

Confiem, però, amb el sà criteri i amb el provat patriotisme dels bons amics del Centre Català de Cultura, els quals no permetran que l'obra per ells iniciada amb tants sacrificis i que promet donar tants bells fruits per la colònia catalana de La Plata i per Catalunya, passi a mans dels nostres sempiterns enemics que ens voldrien privar fins l'aire que respirem.

Per Catalunya, germans!

N.

El diumenge dia 3 de juny a les nou del vespre s'iniciarà en el Saló "La Argentina", el festival que per aquell dia està organitzant la Delegació a Buenos Aires de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, per tal de fomentar més l'ensenyament en la nostra preada llengua.

Hom gaudirà, amb la festa, d'una bella vetllada artística i patriòtica i contribuirà, ensems, a una obra benèfica i de cultura exemplar.

N O T Í C I E S

I

El diumenge dia 6 del present mes el Casal Català efectuà la primera de les excursions col·lectives a establiments industrials, museus i laboratoris.

Una trentena de socis de l'esmentada institució, acompanyats per membres del Consell Directiu i representants de la premsa catalana, visitaren la fàbrica de teixits de la "Compañía Introdutora de Buenos Aires", essent rebuts pel gerent de l'establiment i apoderat general senyor Meleior Grau, dilecte connacional.

Gràcies a la deferència de l'esmentat compatriota els catalans poguérem admirar el funcionament de la fàbrica, la qual està dotada de grans comoditats per als obrers (la majoria catalans) i compta amb l'aventatge de posseir una maquinària moderna i perfeccionada.

Després de presenciar el funcionament de diversos telers mecànics, el senyor Grau, en obsequi als visitants, en posà un en marxa, el qual teixia una cinta amb els colors nacionals de Catalunya, que fou repartida després entre els concurrents per tal de tenir un bell i patriòtic record de la primera visita col·lectiva efectuada pel Casal.

Vistes totes les dependències de la fàbrica i oïdes les explicacions que de tot ço visitat donà el senyor Grau, els concurrents foren obsequiats amb un refrese servit exquisidament per l'esposa i les filles del senyor Grau, les quals tingueren per als visitants tota mena d'atencions.

La primera sortida de les projectades pel Casal Català ha constituït un èxit.

II

La subscripció oberta a les nostres pàgines per tal de cooperar a la realització de la idea de bastir un monument al geni sardanístic d'En Josep M. Ventura, popularment conegut per En Pep, ha donat un resultat total de vuitanta pesos argentins, els quals invertits en pessetes n'han rendit 183. Aquesta quantitat serà posada a mans del tresorer de la Comissió d'Homenatge que funciona en el Centre Autonomista de Dependents del C. i de la Indústria de Barcelona, pel distingit compatriota i bon amic nostre En Joan Mata, que sortí d'aquest port en viatge a la pàtria amb el vaixell del dia 2 d'aquest mes.

Demés dels noms inserits en el número de RESSORGIMENT corresponent a febrer, han contribuït a la subscripció els dilectes compatriotes Joan Cunill, Joan Mata i Angel Boixader, amb tres i cinc pesos respectivament.

A tots els generosos contribuents, RESSORGIMENT els agraeix la donació.

III

Una concurrència numerosíssima envaí els salons del Casal Català en ocasió del festival de sardanes que s'hi donà celebrant la festa de Sant Jordi.

La Cobla Empordanesa executà el programa següent: *En la cova*, Estela; *Cants de maig*, Bou; *Primera brotada*, Canet; *Pensaments*, Vilalta; *Extasi*, Bou, i la deliciosa *On són les oquetes*, de l'immortal Pep Ventura.

Amplis i denses rotllanes es formaren d'ardits sardanistes que no perderen la brillant avinença de delectar-se amb la

inefable dolcesa de la dansa nacional de la nostra pàtria.

L'execució anà força bé, evidenciant-se que si la Cobla tingués ocasió de donar audicions més sovint posseïríem un conjunt digne de comparança amb les cobles de Catalunya.

IV

Per al propassat diumenge dia 13 estava anunciada la celebració d'una Diada catalana a la ciutat de Córdoba a benefici de l'ensenyament català i organitzada per la Comissió Delegada que la Protectora té en aquella ciutat.

El programa que ens trameteren constava d'un discurs inicial pel dilecte compatriota, el periodista Ll. Subirachs i Cunill glossant el tema: "L'ànima de la nacionalitat"; la representació de "Terra baixa", d'En Guimerà; cançons catalanes per diversos solistes i la presentació de l'Orfeó Català que sota la batuta del mestre Pagès-Rosés cantaria obres dels mestres Vives i Morera.

En el pròxim número parlarem dels resultats d'aquest esdeveniment artísticopatriòtic.

V

No ens és possible de parlar tampoc, en aquest número, del concert que l'Orfeó Català dirigit pel mestre Ernest Sunyer donà el diumenge dia 13 del corrent, a les nou del vespre, en el Saló "La Argentina", executant un selecte conjunt d'obres entre les quals hi havien quatre estrenes. Ho farem en el propínt.

VII

A Nova York s'és constituït un Comitè Cultural Català, el qual mitjançant una quota mínima anual d'un dòlar dels seus adherents, es proposa expandir les obres cabdals dels nostres autors i en general tot el que es relacioni amb la cultura i l'esperit de la nostra pàtria.

La primera manifestació de la seva activitat ha estat l'oferir a les principals Biblioteques dels Estats Units del Nord d'Amèrica les obres de la "Fundació Bernat Metge".

Tenim davant la vista les respostes que els directors de les Biblioteques esmentades han fet al Comitè Cultural Català pel seu bell gest, i en totes s'hi remarca el desig de posseir obres catalanes i l'interès que les nostres lletres desperten als qui es captenen de les coses de l'esperit.

L'adreça del Comitè Cultural Català és: P. O. Box 69, Times Square Station, New York City.

VII

El festival que a profit de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana prepara la Delegació que aquesta entitat té a Buenos Aires, per al diumenge dia 3 de proper juny, sembla que constituirà un aconeixement artístic i patriòtic.

A l'hora de tancar l'edició d'aquest número, el programa de la festa no es troba

Equipo de Fut-bol de l'Atlètic del Casal Català de Buenos Aires.

del tot confeccionat però sabem que, ultra l'Orfeó Català del Casal, hi pendran part elements de destacada actuació en l'ambient artístic de Buenos Aires.

L'acte tindrà lloc en el Saló "La Argentina" a les nou de la vetlla.

VIII

De l'"Acció Radical Catalana", de París, havem rebut una lletra de salutació acompanyant un missatge als catalans

d'arreu el món, en el qual es fan afirmacions d'abrivada catalanitat i es preconitza, amb equilibri ideològic, l'ideal d'alliberament de Catalunya.

"La nostra tasca—diuen—és dura, el treball intens i el profit exclusivament per a la Pàtria. Perquè no portem llast de banderia ni altres marques de colors que els de les quatre barres de sang, al llinard de la nostra porta ningú ha d'abdicar

de llurs idees particulars, mentre no siguin incompatibles amb el dogma d'emancipació.

"Amb el que és patrimoni de la consciència individual: llibertat absoluta.

"Amb el que és patrimoni de l'ideal patri: intransigència absoluta."

Corresponem corament a la salutació i els diem amb entusiasme: Per la independència de Catalunya, germans!

OLIS

de cuina i de taula, a cada tres portes en venen; però els catalans que vulguin ésser ben servits i pagar preus equitatius, faran molt bé de venir a casa.

S'envien mostres i es reparteix a domicili.

||||| **L'ATLÀNTIDA** |||||

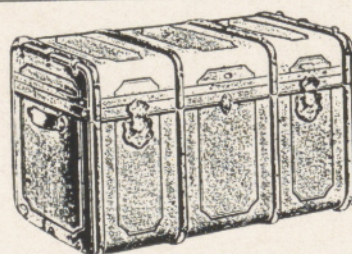
J. CABRÉ i Cia.

Estados Unidos 1599
i Cevallos.

Un. Tel.
5532, Libertad

FABRICA D'ARTICLES DE VIATGE de **Jaume Carbonell**

Fàbrica: Bdo. DE IRIGOYEN, 633-39
Un. Tel. 2772, Rivadavia

Vendes: VICTORIA 1202, cant. SALTA
Un. Tel. 0518, Rivadavia
ATENEM DEMANDES

EL TIBIDABO

JOYERIA DE JOSÉ BRIÓ

CERRITO
373
BsAs

Brillants i Alhages Fines d'Ocasíó,
a preus veritablement limitats.

No compreu sense abans
visitar aquesta casa.

Confiteria Catalana

Cerrito, 153 i
Bmé. Mitre 2248

Unió Telefónica 4571, Rivadavia
Coop. Telefónica 2918, Central
Coop. Telefónica 2919, Central

OMS

Bs. Aires

Eus permeten recomanar a la nostra distingida clientela la:

Secció Especial per a Casaments i Bateigs

una de les millores que havem introduït en els nostres establiments.

Xampany Codorniu
Non plus ultra,
Extra i
Espumós

Anis Deu
el preferit de les famílies

No deixin de provar
aquest saborós
licor català.

Unics concessionaris per
a la República Argentina.

CASA OMS

Vins importats:
Alella,
Moscatell,
Garnatxa,
Ranci,
Jerez i
Oporto.

Ressorgiment ~

Revista mensual catalana

Subscripció \$ **3.-** Semestrals

México 1356

Buenos Aires

APIARI "FLOR DE ROMERO"

Productes d'apicultura

Especialitats de la Casa:

Caramels de mel

Gemetes melades

Turrons de mel

Farciments de mel, etc. etc.

Josep Ramoneda

Abellers:
COLONIA ALVEAR
(Mendoza)

Escriptori:
Díaz Vélez, 3988
Buenos Aires
C. T. 1210, Oest

FARMACIA CATALANA DEL DOCTOR VILAR

LABORATORI D'ANALISIS I ESTERILITZACIONS
S'atenen demandes per la campanya, fent-se els enviaments
amb tota regularitat, abonant l'import de la comanda
GARANTIA ABSOLUTA DE TOTES LES PREPARACIONS
PREUS MÓDICS

ALSINA, 1202, CANTONADA SALTA
Unió Telef. 3305, (Rivadavia) BUENOS AIRES

MATALASSOS a l'estil català (REFORMA I VENDA)

Gran assortit en tot lo pertanyent al ram
Encàrrecs per carta o personalment

D. VALLBONA
Coop. Telefónica 551, (Oeste)

YAPEYÚ, 978
BUENOS AIRES

Pintura en General

Blanqueigs, Imitacions i Col·locació de
Papirs pintats de tota mena.

PREUS MODERATS

PAGÈS i PASCUAL: México, 1320.

Taller: Estados Unidos, 1217

BUENOS AIRES

"LA BARCELONESA" DE M. HILL

Casa especial en **PERNILS** cuits, crus i fumats.
FIAMBRES I EMBOTITS DE TOTA MENA
Vendes a l'engròs i a la menuda.

Mercat San Telmo (Defensa 961) Llocs 101 i 102
Bs. AIRES Un. Tel. 3818 (Buen Orden) Escriptori: PERÚ 1534

Frigorífic i Fàbrica: **TEMPERLEY (F.C.S.)**

FRANCÈS
ANGLÈS
ALEMANY

L'èxit del nostre sistema lingvofono ens ha permès completar i perfeccionar els nostres equips de discs i llibres fins a tal punt, que resulten avui dia únics en el món. Per a generalitzar-ne els prodigis culturals, hem establert temporalment preus i condicions que els posen a l'abast de tothom. Els nostres equips lingvofono resol en el problema màxim de l'ensenyament: *ELS IDIOMES*. El lingvofono, en un mot, constitueix la meravella didàctica de l'època actual. --- Demaneu prospectes gratis al

L ICEU **DALMAU** **L** ICEU
ICEO ICEO
YCEE YCEE
YCEUM YCEUM
C. València 245, Barcelona

(Admetem agents de posició i competència pedagògica en els principals centres de la península i països de l'Amèrica llatina.)

Camiseria "La Esmeralda" ENRIC RODÓ

ESMERALDA, 492

Sucursal: Corrientes, 1260

Buenos Aires :: :: :: :: ::

Existència permanent del famós
GÈNERE DE PUNT CATALÀ

Guants de "Cabritilla"

BUFANDES DE SEDA,
rebudes directament de Barcelona.

BARRETS, GORRES i demás articles per
a homes, als preus más convenientes de la plaça.

"Bodegas RESPLANDOR,, (Pagès, Aymerich i Cia., MENDOZA)"

Compatricis: Si voleu beure bon vi exigiu
al vostre proveïdor que us serveixi el
de marca "Resplandor,,.

Unics representants a Buenos Aires:

ROVIRALTA, GRANADA i Cia.
Córdoba 2677 Un. Tel. 2448, Juncal